

Kansalaisuushakemuksen käsittelyn viivästytminen

KANTELUT

Kantelija on oikeuskanslerille 4.5.2025 osoittamassaan kantelussa arvostellut Maahanmuuttoviraston menettelyä kansalaisuushakemuksensa käsittelyn viipymisessä. Asian käsittely oli kesäntänyt kantelun tekoajankohtana jo yli 28 kuukautta.

Eduskunnan apulaisoikeusasiamies on 22.8.2025 siirtänyt oikeuskanslerin käsiteltäväksi kantelijan oikeusasiamiehelle jo 2.5.2025 osoittaman samaa asiaa koskevan kantelun.

SELVITYS

Maahanmuuttovirasto on 26.6.2025 antanut siltä pyytämäni selvityksen, joka lähetetään kantelijalle tiedoksi tämän päätöksen ohessa.

RATKAISU

Sovelletut oikeusohjeet

Perustuslain 21 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheutonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa sekä oikeus saada oikeuksiinsa ja velvollisuuksiinsa koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi.

Hallintolain (434/2003) 23 §:n 1 momentin mukaan asia on käsiteltävä ilman aiheetonta viivytystä.

Selvitys

Maahanmuuttoviraston selvityksen mukaan kantelija haki kansalaisuutta 23.1.2023 sähköisesti ja tunnistautui 24.1.2023. Hakemukseen oli merkitty vireillepanon yhteydessä, että hakija on yrittäjä. Tämän merkinnän perusteella hakemus ohjautui tarkempaa selvitystä vaativien hakemusten koriin.

Hakemus otettiin käsittelyyn 27.12.2024. Hakijalle lähetettiin 9.1.2025 täydennyspyyntö. Hakija toimitti 10.2.2025 pyydetyn täydennyksen.

Hakemuksen käsittelyä jatkettiin 26.3.2025, jolloin rajavalvonnasta saatiin tieto, että hakija oli 11.3.2025 lähtenyt pois Suomesta. Kansalaisuushakemusta ei ole tällöin voitu ratkaista, koska hakijan tulisi olla Suomessa kansalaistamishetkellä. Lisäksi tapauksessa matkan ajallinen kesto oli olennainen tieto asumisaikaedellytyksen vuoksi. Hakijaa pyydettiin 26.3.2025 ilmoittamaan matkansa tarkoitus ja kesto. Hakija ilmoitti 27.3.2025 palaavansa Suomeen 7.4.2025.

Rajavalvontatietojen 2.5.2025 mukaan hakija ei ollut palannut takaisin Suomeen. Hakijalle lähetettiin 2.5.2025 täydennyspyyntö. Hakija peruutti hakemuksensa 8.5.2025. Raukeamispäätös asiassa tehtiin 14.5.2025.

Maahanmuuttovirasto on todennut, että kansalaisuushakemuksen käsittely kesti noin kaksi vuotta ja neljä kuukautta. Kansalaisuushakemus odotti jonossa käsittelyyn ottamista 23 kuukautta. Käsittelyn alkamisen jälkeen hakemuksen käsittely viivästyi osittain hakijasta johtuvista syistä.

Maahanmuuttovirasto on todennut käyttävänsä sisäisessä työnjaossaan kansalaisuushakemusten lajittelussa niin sanottua korirakennetta. Korirakenteen avulla edistetään hakijoiden yhdenvertaista kohtelua, kun samantyyppiset hakemukset ohjautuvat samoihin koreihin. Käsittelyaika on siten lähtökohtaisesti vastaava kuin muissa samankaltaisissa tilanteissa. Tarkempaa selvittelyä vaativia hakemuksia ohjataan tarkempaa selvittelyä vaativiin koreihin, joiden käsittelyaika on pidempi.

Kansalaisuushakemusten käsittely on yleisesti ruuhkautunut Maahanmuuttovirastossa. Kantelijan hakemuksen tultua käsittelyyn se viipyi myös kantelijasta johtuvista syistä. Näin ollen asiassa ei Maahanmuuttoviraston arvion mukaan ole yksittäistapauksellisesti todettavissa kestoon vaikuttaneita puutteita tai poikkeamia menettelyssä.

Maahanmuuttovirasto on kertonut organisoituneensa vuonna 2024 prosessiohjausmallin mukaisesti. Prosessiohjausmallilla pyritään tehostamaan ja sujuvoittamaan lupakäsittelyä ja varmistamaan riittävät resurssit sekä lyhentämään käsittelyaikoja. Kansalaisuushakemusten ruuhkan purkaminen on nimetty yhdeksi painopisteeksi Maahanmuuttoviraston tulossopimuksessa ja strategiassa vuosille 2024–2025.

Maahanmuuttovirasto on pyrkinyt nopeuttamaan hakemusten käsittelyä esimerkiksi käsittelyn sujuvoittamisella sekä automaation avulla. Kansalaisuusprosessissa on käynnistetty 1.4.2025 ruuhkanpurkuprojekti, jonka toteuttamiseksi siihen on lisätty resursseja. Kansalaisuusprosessissa on myös toteutettu keväällä 2025 koriuudistus, jonka tarkoituksena on tasoittaa hakemusten ohjautumista eri koreihin, mikä lyhentäisi kaikista pisimpään käsittelyä odottavien hakemusten käsittelyä.

Arviointi

Kansalaisuushakemukselle ei ole laissa määritelty enimmäiskäsittelyaikaa. Käsittelyaikojen asianmukaisuutta arvioidaan tapauskohtaisesti asian laadun ja siihen liittyvien yksilöllisten olosuhteiden perusteella. Huomiota kiinnitetään muun muassa asian laajuuteen, vaikeuteen ja käsittelyn edellyttämien toimenpiteiden määrään sekä siihen, onko asian käsittelyssä sellaisia vaiheita, joiden aikana se ei ole edennyt.

Kantelijan kansalaisuushakemuksen käsittely kesti noin kaksi vuotta ja neljä kuukautta. Pidän käsittelyaikaa jo lähtökohtaisesti hakijan kannalta kohtuuttoman pitkänä.

Maahanmuuttoviraston selvityksen perusteella kantelijan hakemus oli ollut 23 kuukautta ilman aktiivisia selvitystoimia käsittelyjonossa. Asian käsittelyn viivästyminen on aiheutunut yleisesti Maahanmuuttoviraston ruuhkautuneesta työtilanteesta. Kantelijan hakemuksen käsittely on siten aiheettomasti viivästynyt.

Olen jo päätöksissäni 28.5.2024 [OKV/945/10/2023](#) ja 3.6.2024 [OKV/1399/10/2023](#) antanut Maahanmuuttovirastolle huomautukset kansalaisuushakemusten käsittelyn aiheettomasta viivästyksestä ja sen jälkeen vielä asioissa 2.7.2024 [OKV/819/10/2024](#), 9.7.2024 [OKV/1159/10/2024](#), 1.11.2024 [OKV/1487/10/2024](#), 1.11.2024 [OKV/1839/10/2024](#) ja 8.8.2025 [OKV/2211/10/2024](#) antamissani päätöksissä arvioinut kansalaisuushakemusten käsittelyn viivästyneen Maahanmuuttovirastossa aiheettomasti.

Apulaisoikeuskansleri on jo kerrottua ennen 2.4.2024 kansalaisuushakemuksen käsittelyn viivymistä koskeneessa päätöksessään [OKV/2474/10/2023](#) kiinnittänyt Maahanmuuttoviraston huomiota asioiden viivytyksetöntä käsittelyä koskevan säännöksen noudattamiseen. Hän pyysi tuolloin virastoa ilmoittamaan, miten kansalaisuushakemusten käsittelyajat ovat kehittyneet

viime vuosina, onko käsittelyaikoja saatu lyhennettyä Maahanmuuttoviraston asiassa antamassa selvityksessä mainitsemilla toimilla, ja mitä lisätoimenpiteitä käsittelyaikojen lyhentämiseksi on mahdollisesti suunniteltu.

Apulaisoikeuskansleri on Maahanmuuttoviraston toimittaman selvityksen perusteella 14.11.2024 antamassaan päätöksessä [OKV/1941/80/2024](#) todennut johtopäätöksensä, etteivät kansalaisuushakemusten käsittelyajat kokonaisuudessaan täyttäneet perustuslaissa ja hallintolaissa edellytettyä asian käsittelyä ilman aiheutonta viivytystä. Hänen mukaansa kansalaisuushakemusten käsittelyaikoja ei vielä Maahanmuuttoviraston toimenpiteistä huolimatta voinut pitää hyväksyttävänä ottaen huomioon kansalaisuuteen liittyvät oikeusvaikutukset ja asian merkitys kansalaisuutta hakevan kannalta. Apulaisoikeuskansleri jatkoi asian seurantaan ja pyysi Maahanmuuttovirastoa ilmoittamaan viimeistään 30.6.2025, miten kansalaisuushakemusten käsittelyajat ovat kehittyneet, sekä mahdollisista lisätoimenpiteistä niiden lyhentämiseksi.

Apulaisoikeuskansleri on Maahanmuuttoviraston toimittaman selvityksen perusteella todennut 23.7.2025 antamassaan päätöksessä [OKV/1500/80/2025](#), että kansalaisuushakemusten käsittelyn tilanne Maahanmuuttovirastossa on kohentunut. Käsittelyssä on kuitenkin edelleen merkittäviä viiveitä sekä laajemmin viranomaisyhteistyötä koskevia kehittämistarpeita. Apulaisoikeuskansleri on vielä pyytänyt Maahanmuuttovirastoa ilmoittamaan viimeistään 30.6.2026, miten kansalaisuushakemusten käsittelyajat ovat kehittyneet sekä mahdollisista uusista lisätoimenpiteistään kansalaisuushakemusten käsittelyaikojen lyhentämiseksi.

Johtopäätökset ja toimenpiteet

Kantelijan kansalaisuushakemuksen käsittely Maahanmuuttovirastossa on edellä arvioimallani tavalla aiheettomasti viivästynyt ja asian käsittelyaika on ollut hänen kannaltaan kohtuuttoman pitkä.

Asia ei Maahanmuuttovirastolle kerrotuin tavoin kansalaisuushakemusten viipymisestä viime aikoina jo annetut useat laillisuusvalvonnalliset seuraamukset huomioon ottaen anna aihetta muihin toimenpiteisiin kuin että saatan Maahanmuuttoviraston tietoon edellä esittämäni käsitykseni kantelijan kansalaisuushakemuksen käsittelyn viivästymisestä.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Apulaisoikeuskanslerin sijainen

Petri Martikainen

Esittelijäneuvos

Elina Nyholm